

Střední odborná MORAVA o.p.s., Řehořova 5, 618 00 Brno

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Školní rok 2022/2023

Zpracoval: PhDr. Vítězslav Kulíšek, školní metodik prevence

I. Charakteristika školy

Střední odborná škola MORAVA o.p.s. je školou soukromou. Byla založena v roce 1991 a jejím zřizovatelem je Český svaz žen z.s.. Škola má akreditovány 4 studijní obory v denní formě vzdělávání a dva obory v dálkové formě vzdělávání. Ve školním roce 2022/2023 mohou žáci studovat v denní formě vzdělávání čtyřleté obory Sociální činnost, kód 75-41-M/01, Veřejnosprávní činnost, kód 68-43-M/01 a Ekonomika a podnikání, kód 63-41-M/01. V dálkové formě vzdělávání je otevřen pětiletý obor Sociální činnost, kód 75-41-M/01. V letošním školním otevíráme 9 tříd denní formy vzdělávání a 5 tříd dálkové formy vzdělávání.

Naším hlavním cílem je ve škole zajistit bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Klademe důraz na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Naší výhodou je, že jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat rizikové chování již v počátcích. Na škole v současnosti působí 18 pedagogů, 2 asistenti pedagoga a 4 nepedagogičtí pracovníci. Škola nabízí poradenské služby školního metodika prevence, výchovné poradkyně a kariérové poradkyně. Výchovná poradkyně splňuje kvalifikační požadavky dle vyhlášky č. 317/2005 Sb. Školní metodik prevence zahájí specializační studium během září 2022. Na řešení problematiky rizikového chování spolu úzce spolupracují školní metodik prevence a výchovná poradkyně. Jejich spolupráce je dobré úrovně, vzájemně se informují o problémech souvisejících s výkonem jejich profese a hledají optimální řešení. Školní metodik prevence a výchovná poradkyně mají ve škole k dispozici samostatnou místnost, ve které jednají s žáky a zákonnými zástupci. Veškerou dokumentaci archivují v uzamykatelných skříňkách ve sborovně.

II. Prevence rizikového chování

Rizikovým chováním rozumíme chování, které má negativní dopad na zdraví, sociální nebo psychické fungování žáka, a chování, které ohrožuje jeho sociální okolí. Zejména se jedná o:

- ✓ Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana, rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie.
- ✓ Delikventní chování – vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy.
- ✓ Záškoláctví a negativní jevy s ním související.
- ✓ Závislostní chování – užívání návykových látek, netolismus, gambling.
- ✓ Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů, rizikové chování v dopravě.
- ✓ Poruchy příjmu potravy.
- ✓ Negativní působení sekt.
- ✓ Rizikové sexuální chování.

Při realizaci primární prevence vycházíme z metodického doporučení, konkrétně se jedná o Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, které vymezuje následující typy prevence: Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, které vedou k dodržování základních společenských pravidel, zdravému rozvoji osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky bez rozdílu,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,

c) indikovanou prevencí, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

III. Prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

Cílem primární prevence rizikového chování na naší škole je předcházení a minimalizace projevů rizikového chování, formování osobnosti žáků a zvýšení jejich odolnosti vůči rozvoji rizikových forem chování. Některé preventivní aktivity realizujeme sami v rámci výchovně vzdělávacího procesu, některé zabezpečujeme ve spolupráci s externími partnery. Na realizaci primární prevence rizikového chování se podílí všichni zaměstnanci školy.

Vymezení kompetencí:

Ředitelka školy

- ✓ jasně formuluje pravidla chování ve škole a vymezuje sankce za jejich porušení – viz školní řád
- ✓ ve spolupráci se školním metodikem prevence každý měsíc vyhodnocuje „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ umožňuje vzdělávání pracovníků školy v oblasti různých forem rizikového chování
- ✓ schvaluje realizaci preventivní aktivity a programů konaných ve škole i mimo ni

Školní metodik prevence

- ✓ ve spolupráci s ředitelkou školy koordinuje preventivní aktivity ve škole
- ✓ ve spolupráci s ředitelkou školy a ostatními pedagogy vybírá vhodné programy pro žáky
- ✓ vypracovává Preventivní program školy a Školní program proti šikanování

- ✓ každý měsíc ve spolupráci s třídními učiteli a ředitelkou školy vyhodnocuje „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ pravidelně se vzdělává v problematice prevence rizikového chování
- ✓ poskytuje poradenské služby zaměřené na problematiku rizikového chování žákům, jejich zákonným zástupcům i ostatním pedagogům
- ✓ spolupracuje na realizaci vybraných preventivních aktivit s vhodnými externími partnery

Pedagogičtí pracovníci

- ✓ s žáky ve třídě diskutují o slušném chování, pozitivních mezilidských vztazích a aktivně se podílejí na vytváření pozitivního třídního klimatu
- ✓ třídní učitelé mapují klima a možný výskyt rizikového chování ve třídě, viz „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“, svá zjištění zaznamenávají do předem připraveného formuláře, který odevzdávají školnímu metodikovi prevence
- ✓ podezření na výskyt rizikového chování u žáků ve třídě konzultují se školním metodikem prevence a ředitelkou školy
- ✓ spolupracují se školním metodikem prevence při výběru vhodných vzdělávacích aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování
- ✓ vzdělávají se v oblasti prevence rizikového chování
- ✓ pedagogové se ve vybraných předmětech aktivně podílejí na vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování dle ŠVP (např. v předmětech pedagogika, psychologie, občanský základ, právo, aj.)

Nepedagogičtí pracovníci

- ✓ mají-li podezření na výskyt rizikového chování informují ředitelku školy
- ✓ vedou žáky k osvojování norem slušného chování, podílejí se na tvorbě pozitivního školního klimatu

Hlavní pilíře prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

- ✓ Jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat některé projevy rizikového chování již v jejich počátcích.
- ✓ K vytváření bezpečného a pozitivního školního prostředí přispívá i cílené mapování – „Mapování třídního klimatu, výskytu rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ Žákům, jejich zákonným zástupcům, ale i pracovníkům školy je k dispozici školní poradenské pracoviště. Prevencí rizikového chování se zabývají školní metodik prevence PhDr. Vítězslav Kulíšek a výchovná poradkyně Mgr. Hana Květinská. Školní poradenské pracoviště má k dispozici jednací místnost (knihovnu), kde mohou být v diskrétním prostředí poskytovány poradenské služby.
- ✓ Školní metodik prevence má zmapovanou síť externích partnerů, kteří mohou škole, žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům pomoci při řešení problematiky prevence rizikového chování.
- ✓ Žáci mohou využít schránku důvěry a svoje podezření na výskyt rizikového chování ve školním prostředí sdělit anonymně. Schránka důvěry se nachází v prvním patře školy.
- ✓ Na vytváření bezpečného prostředí se aktivně podílejí všichni zaměstnanci školy – viz vymezení kompetencí.

✓ Máme nastavena pravidla chování, která od žáků vyžadujeme a nastaveny sankce, které jim hrozí při jejich porušování – viz školní řád.

✓ Ve škole jsou o přestávkách zajištěny pravidelné dohledy.

✓ Žáci jsou školním metodikem prevence průběžně informováni o problematice rizikového chování na informační tabuli v přízemí školy.

✓ Žáci se účastní preventivních vzdělávacích akcí zaměřených na problematiku rizikového chování a těmto tématům se věnují i pedagogové ve vybraných předmětech.

IV. Stanovení konkrétních cílů pro školní rok 2022/2023

✓ Budeme věnovat zvýšenou pozornost 1. ročníkům. Zaměříme na sledovat utváření nových třídních kolektivů a podchycovat případnou ostrakizaci žáků.

✓ Zaměříme se i na začleňování nově příchozích žáků do již utvořených školních kolektivů.

✓ Budeme se snažit překonat případné obtíže žáků související s jejich návratem do školy po dlouhodobé distanční výuce.

✓ Intenzivně se budeme věnovat prevenci záškoláctví.

✓ Třídní učitelé budou pokračovat v mapování – „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“.

✓ Pracovníci školy budou ředitelku školy nebo školního metodika prevence neprodleně informovat, zaznamenají-li jakýkoliv výskyt rizikových forem chování ve škole.

✓ Školní metodik prevence bude pedagogické pracovníky průběžně seznamovat s aktuální nabídkou besed a exkurzí souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování ve škole.

✓ Žáci budou informováni o problematice rizikových forem chování, o činnosti krizových, poradenských a preventivních center a o zdravém životním stylu prostřednictvím informační tabule umístěné v přízemí školy; v souladu se ŠVP budou ve vybraných předmětech vzdělávání

v oblastech souvisejících s rizikovým chováním; zúčastní se preventivních aktivit realizovaných externími partnery ve škole i mimo ni (preventivní programy budeme zařazovat dle nabídky a epidemiologické situace).

✓ Individuální práce s žáky a zákonnými zástupci. Školní metodik prevence bude žákům i zákonným zástupcům poskytovat informace související s výskytem rizikových forem chování, nabídne možnosti řešení eventuálních problémů zprostředkuje kontakt s příslušnými institucemi.

✓ Školní metodik prevence se bude i nadále účastnit vhodných vzdělávacích akcí týkajících se prevence rizikového chování žáků a dále pak schůzek školních metodiků prevence v Poradenském centru pro drogové a jiné záležitosti (Sládkova 45, Brno). Realizace preventivních aktivit dle cílových skupin

Cílová skupina žáci:

I. Aktivity v rámci výuky

Témata vztahující se k prevenci rizikového chování se probírají v souladu se ŠVP ve vybraných předmětech:

Téma: Patologické závislosti – vznik, příčiny, průběh, možnosti prevence.

Předmět: Psychologie, pedagogika, hygiena a pečovatelsví, občanský základ. Téma: Právní a etická výchova, právní následky rizikového chování. Předmět: Základy práva, občanský základ.

Téma: Zdravý životní styl, duševní hygiena, relaxační techniky, využití volného času.

Předmět: Hygiena a pečovatelsví, pedagogika, psychologie, občanský základ, tělesná výchova.

Téma: Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů.

Předmět: Tělesná výchova, občanský základ.

Téma: Mezilidské vztahy, šikana.

Předmět: Psychologie, pedagogika, občanský základ.

Téma: Negativní působení sekt.

Předmět: Občanský základ.

Téma: Xenofobie, rasismus. Předmět: Občanský základ. Základy práva.

II. Aktivity realizované mimo běžnou výuku

1. Vzdělávací programy

✓ nabídku vzdělávacích programů budeme průběžně sledovat

2. Další aktivity realizované školním metodikem prevence:

✓ informuje žáky prostřednictvím třídních učitelů o podobě aktuálního Preventivního programu školy a Školního programu proti šikanování

✓ bude sledovat situaci při utváření třídních kolektivů v 1. ročnících a začlenění nově příchozích žáků do kolektivů stávajících

✓ poskytne žákům individuální poradenské služby, bude poskytovat kontakty na další poradenská zařízení a navazovat s nimi spolupráci

✓ bude s žáky řešit přestupky týkající se školního řádu, které spadají do kompetence ŠMP (ve spolupráci s ředitelkou školy, výchovnou poradkyní a třídními učiteli)

✓ bude žáky průběžně informovat o rizikových formách chování, jejich důsledcích a prevenci prostřednictvím informační tabule

Cílová skupina zákonní zástupci:

Školní metodik prevence spolupracuje se zákonnými zástupci:

✓ prostřednictvím webu školy je informuje o realizaci primární prevence rizikového chování ve škole – zveřejněny jsou základní dokumenty – Preventivní program školy a Školní program proti šikanování

✓ je jim nápomocen při řešení problémů žáků, které spadají do její kompetence, tj. prevence rizikového chování

✓ poskytne jim informace o činnosti poradenských, preventivních a krizových zařízení v našem městě a kraji (např. vyhledáním vhodného zařízení, poskytnutí pomoci při sjednání schůzky, aj.)

✓ ve spolupráci se třídními učiteli informuje zákonné zástupce o plánované realizaci preventivních aktivitách mimo školu

Cílová skupina pracovníci školy:

Školní metodik prevence spolupracuje s pedagogickými pracovníky školy na realizaci preventivního programu ve škole.

✓ seznámí je s aktuálním Preventivním programem školy a Školním programem proti šikanování, spolupracuje s nimi na odhalování a řešení rizikových forem chování

✓ informuje je o aktuálně řešených problémech, které budou vyžadovat jejich součinnost

✓ spolupracuje s nimi při výběru témat, besed a exkurzí souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování

✓ poskytne metodickou pomoc při začleňování témat souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování do výuky

Nepedagogičtí pracovníci sledují chování žáků, případný výskyt patologických jevů nahlásí školnímu metodikovi prevence či ředitelce školy, v případě nutnosti (např. ohrožení zdraví) okamžitě zasáhnou. Školní metodik prevence spolupracuje s nepedagogickými pracovníky při realizaci preventivních aktivit ve škole (organizační záležitosti).

Brno 25. srpna 2022

Ing. Bc. Petra Kalousková

PhDr. Vítězslav Kulíšek

ředitelka

školní metodik prevence